

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

5. Vtrum nutritio & augmentatio sint motus contrinui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Quomodo se habeat augmentatio, & diminutio ad inuicem.

Respondetur, si loquamur de diminutione, quatenus est negatio conseruationis substantiæ, ac quantitatis quæ deperditur, quando dicitur diminui viuens, esse mutationes distinctæ speciei, cum vna sit positiua, & altera negatiua.

Et si quæras, quænam mutatio positiua connectitur cum diminutione.

Respondetur, illam, quæ ex viuente diminuto producantur aliæ substantiæ, vt sudores, rheumata, & similia. Si vero loquamur de diminutione, quatenus est acquisitio minoris partis substantiæ, ac quantitatis, quam per actionem causarum destruentium deperduntur, est eiusdem speciei cum augmentatione eodem modo quo generatio ignis bipalmaris, ac tripalmaris, nec in hoc est difficultas vlla examine vltiori digna.

QVÆSTIO V.

Verum nutritio, & augmentatio sint motus continui.

21. **N**on est in controuersia an viuientia semper diu uiuant nutriantur, & augmententur absque vlla intermissione, certum est enim quod non; quia non semper applicatur ipsis materia sufficienter disposita, ex qua nutriantur, & augmentantur quoad omnem dimensionem in hominibus non fit ultra trigessimum annum secundum omnes, id quod & experientia constat; imo secundum Hippocratem non fit, nisi vsque ad annum vigesimum secundum, & secundum alios ad annum vigesimum quintum. Difficultas ergo hic examinanda est, an quando quis se nutrit, & augmentat, id faciat motu continuo, & successiuo, an vero motibus instantaneis interruptis per aliquas morulas. Qua in re qui putant alterationem esse motum instantaneum, sine dubio idem dicunt de augmentatione, & argumetari bene possunt ex eo quod alteratio sit instantanea, quod etiam augmentatio sit talis: cui argumento responderi debet ab aliis negando antecedens.

Prima sententia est nutritionem, & augmentationem esse motus instantaneos: ita *Toletus hic quæst. 11.* citans pro se *Auerroem*, & *Albertum Magnum*: *Hurtadus*, & *Arriaga hic disp. 3.*

Secunda sententia est eos esse motus continuos, ac successiuos: ita *Ramus hic qu. 3.* *Complutenses hic disp. 5. q. 8.* citantes pro se *Philosophum*, ac plures alios.

CONCLUSIO I.

22. *Qualis motus est nutritio, talis est augmentatio.* Hæc est contra aliquos qui putant nutritionem esse motum instantaneum, augmentationem vero esse motum continuum.

Probat: quia quantitas maior non acquiritur, nisi quatenus acquiritur pars substantialis maior, in qua subiectatur quantitas: ergo si pars illa substantialis maior acquiritur instantaneè, & quantitas similiter acquireretur, si vero acquiritur successiuè, similiter acquireretur quantitas.

Confirmatur, quia quantitas, quæ acquiritur per augmentationem, non subiectatur in hæsiue in substantia præcedenti, quæ augetur, vt omnes concedunt: ergo subiectatur in alia substantia acquisita: ergo non potest acquiri, nisi acquiratur illa substantia, & consequenter eodem modo debet acquiri quo acquiritur illa substantia.

Confirmatur secundo: quia illa substantia, quæ acquiritur per nutritionem instantaneè, secundum aduersarios, in illo instanti reali, quo acquiritur, non potest esse absque aliqua quantitate: ergo habet aliquam quantitatem: ergo tum acquiritur quantitas, & consequenter motus ad quantitatem illam debet esse instantaneus: ergo nec debet expectari tempus aliquod sequens, vt acquiratur illa quantitas.

Ex probatione huius conclusionis apparet eos, qui probant nutritionem esse motum successiuum, quia augmentatio est successiuæ, reuera probare incertum per æquæ incertum, aut minus certum: nam quamuis omnino talis de-

beat esse augmentatio, qualis nutritio, & e contra; reuera tamen quando quidè augmentatio quatenus est acquisitio quantitatis sit consequenter ad nutritionem, cum eatenus acquiramus quantitatem, quatenus acquirimus partem substantialem nouam, in qua in hæret quantitas, prius debemus cognoscere an acquiramus partem illam substantialem in instanti, quam possimus cognoscere, an acquiramus quantitatem in instanti. Vnde melius longe probatur augmentatio esse instantanea, aut successiuæ, ex eo quod nutritio sit talis, quam e contra.

CONCLUSIO II.

23. *Nutritio sit successiuæ, & continuo, non vero in instanti, per morulas interruptas, & consequenter sic sit augmentatio.* Hæc est iuxta secundam sententiam contra primam.

Secunda pars patet ex conclusione præcedenti.

*Probat*ur prima pars primo, quia eadem ratio successiuæ continuæ reperta in alteratione, reperitur etiam in nutritione: sed alteratio ob illam rationem est motus continuus successiuus, vt probatum est supra, & fatentur aduersarij præter vnum *Arriagam*: ergo idem dicendum de nutritione.

*Probat*ur maior, quia successio continua in alteratione oritur ex diuisibilitate qualitatis ad quæ fit, & qualitatis quæ expellitur diuisibiliter per illam: sed forma substantialis acquisita per nutritionem est diuisibilis, & habet incompatibilitatem diuisibilem cum forma substantiali, quæ per illam expellitur: ergo.

Confirmatur: quia alteratio non solum est motus successiuus secundum intensionem, sed etiam secundum extensionem: ex eo, quod forma ad quam fit, & forma, quæ per illam expellitur, sunt diuisibiles non solum quoad intensionem, sed etiam quoad extensionem: sed forma substantialis acquisita per nutritionem est diuisibilis quoad extensionem, & forma per illam expellenda, licet non sit diuisibilis quoad intensionem, est tamen quoad extensionem: ergo nutritio debet esse motus successiuus extensiuus, licet non intensiuus.

Confirmatur secundo: quia si non esset motus successiuus, maxime, quia motus successiuus non posset dari ad substantiam: sed hoc est falsum, vt patet experientia straminis, quod successiuè cõbaritur, & conuertitur in ignem absque vlla intermissione, quantum potest per sensum colligi, cui debet se conformare intellectus, quando non habet rationem aliquam in oppositum, quæ corrigat deceptionem eius, qualis non habetur in proposito.

24. *Probat*ur secundo: si nutritio fieret in instanti, posset Deus determinare primum instans in quo fieret: sed hoc est falsum: ergo.

*Probat*ur minor: quia antecedenter ad quodcumque instans assignabile, esset verum quod fuit facta nutritio: ergo instans illud, quod assignaretur à Deo pro primo, non esset primum.

*Probat*ur antecedens: quia materia illa, in quam introduceretur forma nutriti est diuisibilis, & alteratur vni-formiter difformiter ab agente alterante: ergo prius agens disponit partem proximiorē quā remotiorē: sed in quocumque instanti in quo disponitur vlla pars materiæ, forma nutriti debet in ipsa introduci: ergo ante illud instans fuit nutritio.

Aduersarij ad hanc probationem respondent eam retorquendo: quia si ex eo quod agens naturale vni-formiter difformiter disponat materiam, sequitur quod non possit assignari aliquod instans, ante quod non fieret nutritio, & consequenter quod nutritio sit successiuæ, similiter sequitur quod idem dicendum sit de ipsa prima generatione, ad quam etiam similiter disponitur subiectum per alterationem continuam successiuam vni-formiter difformiter factam: sed hoc est contra authores qui tenent nostram conclusionem: ergo sicut negarent hanc consequentiam de prima generatione, non debent eam virgere de nutritione, nec mirari, si eam virgeant, quod negatur. Hæc sane est optima responsio, quæ dari potest ad hanc probationem.

25. *Replicatur tamen communiter ostendendo* disparitatem, nempe quod forma viuientis determinet sibi, quæ-

Nutritio
& augmen-
tatio pas-
siva sunt
duæ actio-
nes.

Qualis
motus est
nutritio
talis est
augmen-
tatio.

tum ad primum sui esse, aliquam determinatam quantitatem minimam, sub qua minori nequeat esse naturaliter; & consequenter donec disponatur materia usque ad tantam quantitatem, non debet introduci illa forma, quamvis secundum aliquam partem minorem sit antecedenter disposita sufficienter, at postquam simul habet productam materiam sufficienter ad hoc ut recipiat primum suum esse, non exigit determinatam aliquam quantitatem minimam, in quam aut ipsamet præcedens, si sit indivisibilis, aut alia nova pars eius, si sit divisibilis, debeat introduci. Quemadmodum enim potest conservari sub quacumque minima parte totius subiecti in quo conservatur & producitur, supposito quod illa pars minima coniungatur cum aliis partibus istius totius: ita etiam potest informare de nouo quancumque minimam partem coniunctam cum aliis partibus, licet non possit informare illam secundum se.

Confirmatur hoc, quia secundum ipsosmet adversarios, licet nutritio fieret instantaneè sicut generatio, tamen non possit generatio fieri in tam parva quantitate, in qua fieret nutritio: ergo dispositio illa, quæ esset sufficiens ad nutritionem, non est sufficiens ad generationem primam; & consequenter non sequitur ex eo, quod una pars materie reperiatur prius disposita ad animam quam altera, quod anima prius debeat in illa parte produci quam in altera, licet id sequatur de nutritione: quæ sane confirmatur videtur aptissima contra adversarios ad declarandum hanc rem, & disparitatem utriusque casus.

Verum contra suppositum huius discursus, nempe quod generatio fiat in instanti, obicit potest quod materia ex qua fit generatio, si disponitur uniformiter difformiter, prius debeat ultimatè disponi ad formam viventis quoad aliquam partem minorem, quam quoad partem illam determinatæ magnitudinis, quam exigit illa forma, & sub qua minori esse nequit: ergo in illo priori non manet in materia dispositio conservatiua præcedentis formæ, & consequenter non manebit in ipsamet præcedens forma, & ita materia erit absque vlla forma, nisi producat forma viventis in illa.

Hæc difficultas, vix tolli potest non admittendo formam corporeitatis simul cum anima in viventibus; ea autem supposita:

Respondeo, concedendo antecedens & duas primas consequentias; negando vero tertiam, quia in illo priori introducit forma corporeitatis, quam puto generati successivæ usque ad certam magnitudinem determinatam, ad animæ introductionem necessariam, & tum instantaneè introduci animam.

Dices: ergo prima generatio formæ substantialis fit successivæ non minus quam nutritio.

Respondeo, id mihi videri verissimum de quacumque generatione non viventium: & sane in generatione ignis ex stramine aut carta, ut antea dixi, ita fieri apparet ad sensum: & ratio conclusionis pro nutritione tam efficaciter idem probat de generatione omni præter illam, qua producuntur animæ viventium, quæ etiam, nisi exigerent determinatam magnitudinem quoad parvitatem, eodem modo successivæ produci dicendæ essent excepta rationali; quod valde advertendum est.

26. *Obijcies primo*: saltem nutritio hominum non potest fieri successivæ, quandoquidem non acquirantur novæ partes, nec anima rationalis sit divisibilis: ergo.

Respondeo, negando antecedens: nam sufficit ad hoc quod fiat successivæ, quod anima vniatur successivè partibus corporis de nouo successivæ acquisitis: illæ enim uniones sunt divisibiles, & possunt tam successivæ produci quam ipsæ partes ad quas terminantur.

Obijcies secundo: si nutritio fiat successivæ, incipit per ultimum sui non esse sic, ut verum sit dicere: in hoc instanti non est, sed in tempore immediate sequenti erit. Tunc sic; in illo instanti, in quo est ultimum non esse eius, vel alimentum est complete dispositum, vel non est; si est complete dispositum: ergo introducit in eodè instanti formam viventis sine expectatione temporis sequentis. si non est, ergo debet compleri tempore sequenti, & consequenter

in tempore erit forma expellenda, & ita forma viventis & forma alimenti erunt in eodem tempore simul in materia.

Probatur prima consequentia, quia forma expellenda debet esse in materia donec compleatur dispositio ad eius destructionem requisita; & quia si non esset illa forma tempore sequenti, non posset in illo tempore reperi dispositio ad illam, & sic esset complete ablata in illo instanti contra hypotheseos.

Respondetur in instanti, in quo incipit nutritio, esse subiectum ultimatè dispositum in ordine ad hoc ut pro tempore sequenti possit fieri nutritio: non vero sic ut in eodem instanti fieri possit neque verum est, quod quando compleatur dispositio ad aliquam formam, debeat tolli opposita dispositio in illo instanti, nisi compleatur in ordine ad producendam formam pro eodem instanti: sic autem non fit in proposito; nec in hoc videtur esse vlla difficultas specialis.

27. *Dices*: si non sit expulsa qualitas conservans formam alimenti pro illo instanti, nec etiam ipsamet forma expellenda: ergo erit tempore sequenti utraque.

Respondeo negando consequentiam, quia licet non sit expulsa volitio in toto tempore antecedenti instanti, quo producitur nutritio, non sequitur quod maneat in illo instanti: ergo similiter licet non sit expulsa forma alimenti in toto tempore præcedenti tempore, in quo fit nutritio, non sequitur quod maneat in illo tempore.

Dices secundo: si non sit expulsa in illo instanti: ergo expellitur in tempore sequenti, & consequenter quandoquidem expellatur successivæ, debent in tempore sequenti esse aliquæ partes eius.

Respondeo, hanc difficultatem æque currere de alteratione successivæ, qua a calore mutatur successivæ subiectum ad frigus. Vnde non facit specialiter contra nutritionem, sed contra omnem mutationem successivam a contrario ad contrarium.

Dico ergo, formam alimenti expelli successivæ in tempore sequenti, & consequenter pro quacumque parte temporis sequentis, in quo expellitur, verum esse dicere quod aliqua pars ipsius sit in subiecto pro alia parte posteriori expellenda donec compleatur totum tempus illud sic, ut possit dici, iam non est alteratio & immediate ante fuit: nec est inconueniens, sed necessarium, quod in eodem tempore duæ formæ contrariæ, sint ita, ut una expellatur & altera introducat, quamvis esset inconueniens quod pro vilo instanti istius temporis verum esset dicere, iam est utraque forma ex illis.

Obijcies ultimum Scotum 4. di. 44. quæst. 1. num. 14. ubi dicit quod aggeneratio quæ fit in nutritione, est momentanea.

Respondeo, Scotum obiter omnino eo loco tetigisse hoc & propterea non tam ex propria sententia quam ex ea quæ suo tempore communior erat, id dixisse, cuius signum est, quod nullam adhibuerit probationem, & quod ad intentum ipsius, perinde erat quid quis sentiret.

QVÆSTIO VLTIMA.

Quomodo fiat rarefactio, & condensatio.

28. **A**duertendum primo aliquod corpus posse esse rarum, & densum duobus modis.

Primo quatenus ex natura sua intrinseca est subtile aut crassum, seu tale, ut facile, vel difficulter possint separari eius partes ab inuicem per interpositionem aliorum corporum, quibus pertranscuntibus minus vel magis resistere potest, siue hoc habeat ex natura sua substantiali formaliter, siue ex aliquo accidenti proveniente ex natura sua substantiali connaturaliter.

Alio modo corpus potest esse rarum vel ex eo quod occupet maiorem locum quam alias occuparet, vel ex eo, quod habeat aliquam qualitatem, ratione cuius exigit occupare talem maiorem locum; & cum proportionem ad hoc potest esse corpus densum, quatenus vel occupat minorem locum quam alias occupavit, vel habet qualitatem aliquam

Generatio non viventium fit successivæ.

Nutritio hominis est successivæ.

Duobus modis potest corpus esse rarum & densum.